

Aluevaltuusto

Aika 12.11.2024 klo 16:00 - 19:00

Paikka Valtuustosali, Viitaniemi

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Kokko Jani	puheenjohtaja	
	Paloniemi Aila	1. varapuheenjohtaja	Poistui §:n 65 aikana klo 18.28
	Luoma-aho Janne	2. varapuheenjohtaja	Poistui §:n 65 aikana klo 18.27
	Ahola Lotta	valtuutettu	
	Aula Maria Kaisa	valtuutettu	
	Autere Anna-Kaarina	valtuutettu	
	Haaparanta Jukka	valtuutettu	
	Hirsjärvi Irma	valtuutettu	
	Hovikoski Mervi	valtuutettu	Poistui §:n 61 aikana klo 17.15
	Hovila Sari	valtuutettu	
	Hyöky Elma	valtuutettu	
	Hyötyläinen Juha	valtuutettu	
	Hämäläinen Jukka	valtuutettu	
	Ingervo Sirkku	valtuutettu	Poistui §:n 65 aikana klo 18.31
	Isomäki Kauko	valtuutettu	
	Isomöttönen Katja	valtuutettu	
	Jetsu Kati	valtuutettu	
	Kalmari Leena	valtuutettu	
	Kautto-Koukka Leena	valtuutettu	
	Kiiskinen Kari	valtuutettu	
	Kilpala Minna	valtuutettu	
	Koikkalainen Emilia	valtuutettu	
	Kolula Marko	valtuutettu	
	Kytölehto Satu	valtuutettu	
	Kässi-Jokinen Saara	valtuutettu	
	Könttä Joonas	valtuutettu	Poistui §:n 65 aikana klo 18.41
	Lahti Matias	valtuutettu	
	Lahtinen Merja	valtuutettu	
	Lajunen Heimo	valtuutettu	
	Lindell Leila	valtuutettu	
	Liukkonen Ari-Pekka	valtuutettu	
	Lumela Meri	valtuutettu	
Martins Sirpa	valtuutettu		
Melville Tony	valtuutettu		
Muotka Petteri	valtuutettu		
Neittaanmäki Pekka	valtuutettu	Poistui §:n 65 aikana klo 18.37	
Nissinen Eino	valtuutettu		
Nykänen Jouko	valtuutettu		
Parkkonen Kari	valtuutettu		
Peltonen Tuula	valtuutettu		
Pernu Ilkka	valtuutettu		
Piispanen Hannu	valtuutettu		
Pirttiniemi Riitta	valtuutettu		
Poti Jorma	valtuutettu		
Puolimatka Tapio	valtuutettu		
Puro Markku	valtuutettu		

	Rajala Sanna	valtuutettu	
	Rantanen Riikka	valtuutettu	
	Savolainen Katri	valtuutettu	
	Simonen-Jokinen Terhi	valtuutettu	Poistui §:n 60 aikana klo 17.03
	Suonperä Juha	valtuutettu	
	Tiainen Eila	valtuutettu	
	Tiirola Mikko	valtuutettu	
	Timperi Kati-Erika	valtuutettu	
	Vanhala Mauno	valtuutettu	
	Vepsäläinen Hilma	valtuutettu	
	Visakorpi-Kemppainen Marika	valtuutettu	
	Vuori Jouni	valtuutettu	Poistui §:n 66 aikana klo 18.58
	Ylälehto Jani	valtuutettu	
	Åkerman Arto	valtuutettu	
	Colliander Jari	varavaltuutettu	Tuomo Silvastin sijasta, poistui §:n 65 aikana klo 17.37
	Jäntti Leena	varavaltuutettu	Jari Halttusen sijasta
	Kilpikoski Sinikka	varavaltuutettu	Pekka Huikon sijasta, poistui §:n 65 aikana klo 17.39
	Lunttila Tommi	varavaltuutettu	Maarit Heikkisen sijasta
	Lakka Emilia	varavaltuutettu	Bella Forsgénin sijasta
	Saraste Karoliina	varavaltuutettu	Linda Pippurin sijasta
	Vertainen Johanna	varavaltuutettu	Mervi Hovikosken sijasta, saapui §:n 61 aikana klo 17.15
	Weijo Ilse	varavaltuutettu	Petri Honkosen sijasta, poistui §:n 65 aikana klo 18.46
	Oksanen Harri	varavaltuutettu	Toimi Kankaanniemen sijasta
Poissa	Forsgrén Bella		
	Halttunen Jari		
	Heikkinen Maarit		
	Honkonen Petri		
	Huikko Pekka		
	Kankaanniemi Toimi		
	Koukkari Helena		
	Pippuri Linda		
	Silvast Tuomo		
	Leppä Lasse		
	Marjakangas Pasi		
Muu	Tollet Jan	hyvinvointialuejohtaja	
	Aalto Johanna	pöytäkirjanpitäjä, lakiasiaintohtaja	Poistui §:n 65 aikana klo 17.38
	Aniranta Ella Sofia	hallinnon asiantuntija	
	Kalilainen Päivi	vastuualuejohtaja, lasten, nuorten ja perheiden palvelut	
	Kallimo Kati	toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut	
	Karttunen Henna	hallintosihteeri	Poistui §:n 65 aikana klo 17.28
	Kauppinen Ella	hallintopalvelupäällikkö	pöytäkirjanpitäjä §:t 65-66
	Koivisto Tuija	vastuualuejohtaja, koti- ja asumispalvelut	
	Mannberg Pia	tarkastaja	

Manninen Tero	viestintäjohtaja
Mensala Ville	pelastusjohtaja
Paloneva Juha	vastuualuejohtaja, sairaalapalvelut
Pihlamma-Tuononen Eva	vastuualuejohtaja, laaja- alainen sotokeskus
Suntioinen Aija	talousjohtaja
Tunturi-Kemppainen Heli	arviointijohtaja

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 55	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	6
§ 56	Pöytäkirjan tarkastus	6
§ 57	Työjärjestyksen hyväksyminen	7
§ 58	Keski-Suomen hyvinvointialueen 09/2024 - neljännesvuosikatsaus	8
§ 59	Vuoden 2024 syksyn talousarviomuutokset	17
§ 60	Tarkastuslautakunnan väliarviointi 1-6/2024	20
§ 61	Sosiaali- ja terveystalouden asiakkuuskertomus vuodelta 2023	22
§ 62	Aluevaltuuston kokoukset kevätkaudella 2025	27
§ 63	Aluevaltuuston jäsenen eronpyyntö	29
§ 64	Aluevaltuuston varavaltuutetun eronpyyntö	31
§ 65	Lähetekeskustelu hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä 2025	33
§ 66	Valtuutettujen aloitteet	40

Allekirjoitukset

Jani Kokko
puheenjohtaja

Johanna Aalto
pöytäkirjanpitäjä §:t 55-64

Ella Kauppinen
pöytäkirjanpitäjä §:t 65-66

Käsitellyt asiat 55 - 66

Pöytäkirjan tarkastus

Jukka Hämäläinen
pöytäkirjantarkastaja

Sirkku Ingervo
pöytäkirjantarkastaja §:t 55-64

Kauko Isomäki
pöytäkirjantarkastaja §:t 65-66

Pöytäkirjan allekirjoittaminen, varmentaminen ja tarkastus on suoritettu sähköisesti.

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pöytäkirja on nähtävillä yleisessä tietoverkossa 19.11.2024

Aluevaltuusto § 55 12.11.2024

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 55

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosääntö määrää niistä ehdoista, joiden perusteella hyvinvointialueen toimielimen kokous on laillinen ja päätösvaltainen.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 110–113 §:n mukaisesti.

Kokouskutsu on toimitettu sähköisesti aluevaltuutetuille ja varavaltuutetuille 7.11.2024. Kokouksen esityslista on julkaistu samassa ajassa hyvinvointialueen verkkosivuilla julkaistavin osin. Lisäksi kokouskutsu on julkaistu hyvinvointialueen verkkosivujen tapahtumat-sivulla.

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä. Läsnä oleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti. Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat henkilöt puheenjohtaja toteaa, onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen (hallintosääntö 117 §).

Päätösehdotus Todetaan aluevaltuuston kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös Puheenjohtaja totesi, että nimenhuudossa paikalla oli 60 valtuutettua, 8 varavaltuutettua ja 1 oli poissa.

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Aluevaltuusto

§ 56

12.11.2024

Pöytäkirjan tarkastus

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 56

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 131 §:n mukaan aluevaltuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään hyvinvointialuelain 112 §:ssä. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Aluevaltuusto valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi valtuutettu tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 18.11.2024 mennessä.

Päätösehdotus

Aluevaltuusto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa; Jukka Hämäläinen ja Sirkku Ingervo, varalle Kauko Isomäki ja Katja Isomöttönen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto

§ 57

12.11.2024

Työjärjestyksen hyväksyminen

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 57

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus	§ 268	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 58	12.11.2024

Keski-Suomen hyvinvointialueen 09/2024 -neljännesvuosikatsaus

Aluehallitus 29.10.2024 § 268

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvion kokouksessaan 5.12.2023 ja aluehallitus sitä tarkentavat käyttösuunnitelmat kokouksessaan 6.2.2024. Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion mukaiset (ulkoiset) menot ovat noin 1,4 miljardia euroa. Talousarvio on 50 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Vuoden 2024 toiminnasta ja taloudesta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle siten, että

- neljännesvuosikatsaukset käsitellään päätösasioina aluehallituksessa ja aluevaltuustossa
- tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosikatsausten yhteydessä
- kuukausiraportit toimitetaan aluehallitukselle tiedoksi portaaliin kuukausittain

Lisäksi hyvinvointialueen johtoryhmässä seurataan talouden toteumaa ja ennustetta sekä tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden tasapainottamistoimenpiteiden etenemistä kuukausittain. Talouden seuranta ja raportointia tehdään kuukausittain myös muilla organisaatiotasolla.

Neljännesvuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun (puolivuosisikatsaus) ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

Hyvinvointialueen 09/2024-neljännesvuosikatsaus on esityslistan liitteenä.

Hyvinvointialueen talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen tämän vuoden alijäämä on kasvamassa ennusteen mukaan 125 miljoonaan euroon. Merkittävin muutos ennusteessa on tapahtunut vammaispalveluiden toimintamenoissa. Vammaispalveluiden ylitysennuste on tällä hetkellä 21,7 miljoonaa euroa ja se on kasvanut 7 miljoonaa euroa edellisestä ennusteesta. Vammaispalvelussa laitosasumisen asiakkaiden määrä on kasvanut 30 prosenttia ja hoitovuorokauden hinta on ylimmillään noin 1 300 euroa. Lisäksi ostopalvelujen hinnat ovat kasvaneet. Myös lastensuojelun laitossijoitusten talousennuste näyttää aiempaa heikommalta.

Aluehallitus	§ 268	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 58	12.11.2024

Vuoden 2024 talousarviossa hyvinvointialueen tulostavoite oli -50,4 miljoonaa euroa alijäämäinen. Puolivuositarkistukseen sisältyvä koko vuoden tulosennuste on noin 75 miljoonaa euroa talousarvion mukaista tulosta heikompi.

Suurin selittävä tekijä hyvinvointialueen alijäämälle on se, että valtion rahoitus ei vastannut hyvinvointialueelle siirtyneen toiminnan tosiasiallista kustannustasoa eikä rahoituksen tarkastus laskennallisella hyvinvointialueindeksillä ole vastannut todellista kustannustason muutosta. Keski-Suomen hyvinvointialueella rahoituksen vaje ja sen myötä alijäämä on keskimääräistä suurempi, joten rahoituksen jälkikäteistarkistus ei korjaa tilannetta riittävästi. Keski-Suomessa alijäämän kuromista vaikeuttaa se, että poistot ja rahoituskulut ovat noin 100 euroa asukasta kohden suuremmat kuin muilla hyvinvointialueilla keskimäärin. Tämä johtuu pääosin Sairaala Novan investoinnista.

Tälle vuodelle suunnitellut tuottavuuden parantamisen ja talouden tasapainottamisen toimenpiteistä on ennusteen mukaan toteutumassa aiemmin ennakoitua enemmän eli 70 prosenttia 48 miljoonan euron talousvaikutuksesta arvioidaan toteutuvan 32 miljoonaa euroa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion mukaiset menot ovat vuodessa noin 1,4 miljardia euroa.

Hyvinvointialueen toiminta

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Yleistä: Suurin selittävä tekijä hyvinvointialueiden alijäämälle on se, että valtion rahoitus ei vastannut hyvinvointialueelle siirtyneen toiminnan tosiasiallista kustannustasoa eikä rahoituksen tarkastus laskennallisella hyvinvointialueindeksillä ole vastannut todellista kustannustason muutosta. Keski-Suomen hyvinvointialueella rahoituksen vaje ja sen myötä alijäämä on keskimääräistä suurempi, joten rahoituksen jälkikäteistarkistus ei korjaa tilannetta riittävästi.

Valtiovarainministeriö on nimennyt syyskuussa kuusi hyvinvointialuetta valtion kanssa käytäviin muutostukikeskusteluihin, jotka Keski-Suomen osalta alkavat 13.12.2024. Muutostukikeskustelut käydään tammi-maaliskuun 2025 aikana.

Talous: Vuoden 2024 alijäämäennuste on nyt 125 M€ (muutos puolivuotisennusteeseen -8,8 M€). Merkittävin muutos ennusteessa on tapahtunut vammaispalveluiden toimintamenoissa. Vammaispalveluiden ylitysennuste on tällä hetkellä 21,7 M€, ja se on kasvanut 7 M€ edellisestä ennusteesta. Sopeuttamistoimien toteutumaennuste 2024 on noin 70 % (32/48 M€). Talousarvio 2025 viitoittaa tien talouden sopeutukseen 2026.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 268
§ 58

29.10.2024
12.11.2024

Strategian toimeenpano: Uudistumisohjelman, palveluverkkotyön ja tuottavuusohjelman toimenpiteet etenevät, mutta viivästyksiä on ollut mm. tilaratkaisuissa.

Henkilöstö ja hyvinvointi: Sairauspoissaolot ovat laskussa, mutta henkilöstön määrän kasvu ja rekrytointihaasteet jatkuvat. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellään talouden sopeutustoimia ja organisaatiomuutoksia.

Merkittävät kehityshankkeet: Uuden logistiikkakeskuksen avaus tuo kustannussäästöjä. Uudessa logistiikkakeskuksessa varastoidaan, vastaanotetaan ja lähetetään tavaroita ja materiaaleja. Entisten materiaalivarastojen toiminnot Viitasaarelta, Äänekoskelta, Sairaala Novasta ja Kyllöstä on siirretty Jyväskylän Kauramäkeen. Uuden tavaraliikennesopimuksen mukaisesti postit ja tavarat toimitetaan jatkossa yhdellä kertaa Kauramäen keskitetystä logistiikkakeskuksesta suoraan yksiköihin.

Hyvinvointialuejohtajan vuoden 2025 talousarvioesitys sisältää esityksen sosiaali- ja terveyspalveluiden vastuualuejaon muutoksesta: neljästä vastuualueesta siirryttäisiin kolmeen vastuualueeseen 1.1.2025 alkaen.

Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus

Vuoden kolmannen neljänneksen merkittävämpiä toimialan valmistelutehtäviä ovat olleet vuoden 2025 talousarvion valmistelu sekä siihen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut, YTA-sopimuksen päätöksentekokäsittely sekä 1.9.2024 toteutuneiden liikkeenluovutuksien toimeenpano: Istekki Oy:n ICT-palveluiden loppukäyttäjä- ja viestintäteknologiapalveluiden henkilöstö sekä Monetra Keski-Suomi Oy:n erikoissairaanhoidon asiakasmaksulaskutuksen henkilöstö siirtyi hyvinvointialueelle 1.9.2024 alkaen. Hyvinvointialueen uusi logistiikkakeskus on myös avattu syyskuun aikana. Uudella keskuksella on korvattu kuusi keskusvarastoa ja samalla kuljetusreitistöt on uudistettu. Uuden logistiikkakeskuksen kautta tullaan saamaan merkittäviä taloudellisia säästöjä.

Talousarvioon 2024 sisältyvien talouden tasapainottamistoimenpiteiden toimeenpanoa on tehty alkuvuonna määrätietoisesti ja mm. talousarvioon sisältyneet henkilöstövähennykset on toteutettu ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Konsernipalveluiden toimialan talousarvioon 2024 sisältyi noin 9,0 M€ edestä talouden sopeutustoimenpiteitä, joista valtaosa (n. 80 %) on syyskuun ennusteen perusteella toteutumassa.

Kokonaisuutena konsernipalveluiden talousarvion ennustetaan ylittävän 5,56 M€. Ennuste on samalla tasalla kuin puolivuosisikatsauksesta, jolloin se oli 5,53 M€. Koko vuoden ajan on etsitty uusia ja korvaavia säästötoimenpiteitä talousarviossa pysymiseksi. Merkittävimpiä toimia ovat olleet tiukkojen talousohjeiden noudattaminen sekä täyttölupamenettely henkilöstön poistuman hyödyntämiseksi. Mm. Ruokapalvelujohtajan virka

Aluehallitus	§ 268	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 58	12.11.2024

on lakkautettu elokuussa 2024 ja työtehtävät on sisäisesti uudelleen järjestelty.

Suurimmat talousarvioylitykset kohdistuvat tilapalveluihin (3,9 M€) sekä palvelutuotannon tukipalveluihin (2,2 M€) ja siellä erityisesti lääkintätekniikan palveluihin. Muilta osin talous on syyskuun ennusteen mukaan toteutumassa talousarvion mukaisena tai sitä paremmin. Talousarvioylitykset johtuvat pääosin tilinpäätöksen 2023 toteutumasta, sillä ko. toiminnoissa TP 2023 ylitti vuoden 2023 talousarvion ja sillä on ollut heijastusvaikutus kuluvan vuoden talousarvion pohjaan. Budjettipohjassa olevat virheet saadaan oikaistuksi vuoden 2025 talousarvioon, sillä sen laadinnassa on käytettävissä tilivuoden 2023 tiedot kokonaisuudessaan sekä alkuvuoden 2024 toteumatiedot.

Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus

Vuoden kolmannen neljänneksen osalta pelastustoimen toimialan toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä poikkeamia. Pelastustoiminnan tehtävämäärät noudattavat vuoden 2023 tasoa, kun taas ensihoitopalvelutuotannossa tehtävämäärät ovat vähentyneet 15 %:a verrattuna 9/2023 tilanteeseen. Ensihoitotehtävien laskun selittävä tekijänä on valtakunnallinen Hätäkeskuslaitoksen tehtävänkäsittelyohjeen muutos. Onnettomuuksien ehkäisytyön palvelut etenevät suunnitellusti käytettävissä olevien henkilöstöresurssien mukaisesti. Vuoden 2024 aikana yleisötapahtumat ovat lisääntyneet ja niiden myötä pelastustoimen valvontatehtävät työllistävät onnettomuuksien ehkäisyn asiantuntijoita. Maakunnan riskiperusteisen pelastustoimen valvontasuunnitelman mukaiseen valvontatehtävä- ja turvallisuusviestinnän suorittemääriä ei saavuteta 100 %:sti.

Kolmannella vuosineljänneksellä toteutettiin pelastustoimen järjestämisen linjausten, palvelutasopäätöksen, vuoden 2024 kehittämistoimenpiteiden mukainen Viitasaaren paloaseman 24/7-valmius 20.9.2024 alkaen. Henkilöstön rekrytoinneissa ja toiminnan aloittamisessa onnistuttiin erinomaisesti. Ensihoidon palvelutuotannon siirto sote-toimialan Terveystieteiden palvelut -vastuualueen toiminnaksi etenee suunnitelmallisesti nimettyjen ohjausryhmän ja työryhmien toimesta. Ensihoidon siirron vaikutukset ovat huomioitu sekä pelastustoimen että sote-toimialan vuoden 2025 talousarviovalmisteluissa.

Vuoden 2024 sopeuttamis- ja tuottavuusohjelman mukaiset toimenpiteet etenevät pelastuslaitoksella. Sopeuttamisvelvoitteet saavutetaan ja sen lisäksi TA 2024 mukaisia päätettyjä hankintoja jää toteutumatta noin 0,5 M€ arvosta. Organisaattiorakenteen muutosta on valmisteltu vuoden 2024 aikana. Syksyn aikana on aloitettu myös tarkemmat tehtäväkuvien ja toimintamallien tarkastelut osana vuoden 2025 talousarvion mukaista toimialan raamia sekä sopeuttamistoimenpiteitä. Pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmää muutetaan ja hallintotehtäviä vähennetään. Syksyn aikana päätetyllä uudella organisaatiolla aloitetaan toiminta 1.1.2025 alkaen.

Aluehallitus	§ 268	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 58	12.11.2024

Kolmanteen vuosineljännekseen mennessä vuoden 2024 pelastuslaitoksen talous on edennyt suunnitelmallisesti ja tilinpäätösennuste (9/2024) on tulokseltaan noin 0,4 M€ ylijäämäinen.

Sosiaali- ja terveystalouden toimialajohtajan katsaus

Tammi-syyskuun talouden toteuma ennustaa sosiaali- ja terveystalouden vuoden 2024 osalta yhteensä n. 75,8M€ talousarviopoikkeamaa. Kasvua edelliseen ennusteeseen on 8,8M€ (67M€). Merkittävin muutos ennusteessa on tapahtunut vammaispalveluiden toimintamenoissa, jossa sekä asiakasmäärä että yksikköhinnat ostopalveluissa ovat kasvaneet aiempiin arvioihin verrattuna. Vammaispalveluiden ylitysennuste on tällä hetkellä 21,7 M€, ja se on kasvanut 7 M€ edellisestä ennusteesta. Ennusteen muutosta ja perusteluja on kuvattu tarkemmin laaja-alaisen sosiaali- ja terveystalouden vastuualuejohtajan katsauksessa. Sairaalapalveluiden ylitysennuste on hieman pienentynyt, koti- ja asumispalveluiden ennuste on aiemmalla tasolla, Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden osalta ennuste on hieman heikentynyt lastensuojelun sijaishuollon vaativan ja erityistason laitossijoitusten kasvusta johtuen. Yksi yhteinen sosiaali- ja terveystalouden käyttömenoihin vaikuttava tekijä on myös palkankorotukset, sekä sopimusperusteiset että harmonisointiin liittyvät, jotka vaikuttavat eri vastuualueiden osalta eri tavoin myös merkittävästi tehtyä korotusvarausta enemmän ja aiheuttaa painetta henkilöstömenojen kasvulle yli ennustetun.

Talouden sopeuttaminen ylitysennusteen pienentämiseksi talousarviokaudella vaatisi merkittäviä palvelutuotannon supistamisen ja sulkemisen toimia, joilla on vaikutusta palvelutuotannon lakisääteisiin velvoitteisiin, kuten hoitoon pääsyyn ja hoitotakuun toteutumiseen sekä henkilöstö/asiakasmitoituksen toteutumiseen palvelutuotannossa. Lisäksi toimenpiteiden tulisi toteutua muissa palveluissa kuin niissä joissa ylitysennuste tällä hetkellä on. Tehdyn palveluverkkopäätöksen osalta toimeenpannaan kaikki mahdolliset kustannusten kasvua hillitsevät toimenpiteet mahdollisimman pian, kuten kiirevastaanoton keskittäminen ja palveluasumisen toimipisteiden vähentäminen. Palvelutuotannon toimintojen karsiminen ja keskittäminen vaatisi palveluverkkopäätöksen uudelleen arviointia ja strategian vastaisesti toimimista.

Talousarvion 2024 sisältämiä säästötoimenpiteitä ja tuottavuusohjelman toimenpiteitä on osassa vastuualueita toteutettu suunnitellusti, mutta niiden toteutuminen ja taloudellinen vaikutus on toteutunut hitaasti, eikä niillä ole pystytty suunnitellusti hillitsemään talouden ylitystä. Osassa palveluita toimenpiteiden käynnistymistä on viivettä arvioituna alkuperäiseen aikatauluun mm. lastensuojelun oman toiminnan lisääminen, tilojen käyttöönottoon liittyvä aikatauluongelma, kuten myös ikääntyneiden arviointi ja kuntoutusyksikön perustamisen osalta, Sairaalapalveluiden toimenpiteet toteutuvat heikosti. Tämä aiheuttaa sen, että säästötoimenpiteitä pitää vastuualueilla etsiä aiemmin suunniteltujen toimenpiteiden lisäksi tai korvaamiseksi. Talousarviossa toimenpiteitä oli

Aluehallitus	§ 268	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 58	12.11.2024

toimialalla vuodelle 2024 33,4M€, tällä hetkellä toteumaennuste niiden toteutumiseksi 19,4 M€ eli 58%

Elokuun alussa Jämsän Terveys Oy:n toiminnasta siirtyi hyvinvointialueen palvelutuotannoksi lasten, nuorten ja perheiden palvelut sekä mielenterveys ja päihdepalvelut. Toiminnan siirto sujui hyvin ja palveluiden jatkuvuus saatiin turvattua.

Aluehallitus antoi sosiaali- ja terveysministeriölle lisäselvityksen ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen poikkeusluvasta vuodelle 2025 elokuun kokouksessaan. Varsinainen poikkeuslupahakemus on toimitettu ministeriöön tammikuussa 2024. Poikkeusluvan myöntäminen on viivästynyt merkittävästi kansallisen sairaalaverkkoselvityksen ja siitä tehtyjen lakimuutosesitysten vuoksi. Päätöstä poikkeusluvasta Keski-Suomen hyvinvointialue ei ole vielä saanut.

Aluehallitus antoi lisäksi lausunnon Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle aluevaltuuston 11.6.2024/39§ päätöksestä sosiaali- ja terveystalouden palveluverkosta. Lausunnossa pyydettiin hallinto-oikeutta kiirehtimään päätöstä palveluverkon täytäntöönpanon osalta, sillä yhdessä aluevalituksessa oli vaade päätöksen täytäntöönpanokiellosta. Hallinto-oikeus teki asiassa välipäätöksen 22.08.2024 1657/2024 Dnro 1567/03.04.04.04.09/2024, jossa hallinto-oikeus totesi, että se ei kiellä aluevaltuuston täytäntöönpanoa. Näin ollen toimialalla on tehty palveluverkon toimeenpanon suunnitelmaa ja aikataulusta, jotta esimerkiksi vuokrasopimusneuvottelut kuntien kanssa pystytään toteuttamaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja että päätöksen toimeenpanoa voidaan edistää välittömästi ja mahdollisimman laajasti vuoden 2025 aikana.

Vuoden kolmannen neljänneksen aikana on tehty tiiviisti talousarvion 2025 valmistelutyötä vastuualue- ja toimialatasolla. Talousarvioon liittyvät toimenpiteet ja henkilöstövaikutukset on käsitelty yhteistoimintaneuvotteluissa.

Sairaalapalveluiden taloudenohjausryhmä on jatkanut työskentelyään. Toimialalla jatkettiin myös täyttölupamenettelyä muille kuin suoraan asiakas- ja potilastyössä oleville nimikkeillä ja esihenkilöille. Ensihoidon palvelutuotannon siirron valmistelu, Pelastustoimesta Sosiaali- ja terveystalouden palveluihin, jatkui. Siirto toteutuu vuoden 2025 alusta. Myös sosiaali- ja terveystalouden 24/7 tilannekuvakeskus projekti eteni suunnitellusti ja se on suunnittelussa aikataulussa siten että toiminnan käynnistymistä tavoitellaan kesän-syksyn aikana 2025.

Hyvinvointialueen tavoitteiden ja painopisteiden toteutuminen

Hyvinvointialueen talousarviokirjassa on vahvistettu strategian mittaristo, jonka seuranta esitetään liitteessä. Strategian seuranta on kytketty osin strategisen tason kansallisiin mittareihin, joiden päivittyminen tapahtuu hitaasti. Ne tavoitteet, joista pystytään saamaan päivitettyä tietoa ensimmäiseltä kolmelta kvartaalilta ovat pääosin tavoitteessaan tai

Aluehallitus	§ 268	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 58	12.11.2024

etenemässä kohti tavoitetta. Palveluun pääsy on kuitenkin tavoitteista sellainen, jossa on tunnistettu haasteita myös tämän raportoinnin ajalta.

Aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteutuminen

Aluehallitus on priorisoinut talousarviokirjassa kahdeksan tavoitetta, joiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain sanallisesti. Asetettujen tavoitteiden osalta edetään kokonaisuutta tarkastellen suunnitellusti, mutta esimerkiksi tiloista aiheutuvat haasteet hidastavat tavoitteisiin pääsyä. Edistysaskeleita on otettu viime raportointiin nähden digitaalisten sisältöjen kehittämisen näkökulmasta esimerkiksi sähköisessä perhekeskuksissa ja valmistautuminen uuden digitaalisen palvelualustan käyttöön on myös aloitettu. Henkilöstön työhyvinvoinnin sekä muiden henkilöstöohjelmallekin keskeisten teemojen osalta edetään suunnitellusti.

Asiakaspalautejärjestelmän hankinnassa ja sitä kautta asiakaspalautteen hyödyntämisessä toiminnan kehittämisessä edetään aikataulun mukaisesti ja edelleen tullutta asiakaspalautetta käsitellään ja hyödynnetään aktiivisesti ja säännöllisesti. Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluja on vahvistettu mm. Kouluttamalla henkilöstöä, ottamalla käyttöön interventionavigaattori, jonka käyttöönottoa myös asteittain laajennetaan. Lasten ja nuorten mtp-palveluissa sekä neuropsykiatrisen tuen yksikössä vastattiin hoitotakuuseen. Vaikka tavoitteita kohden edetäänkin kokonaisuudessaan hyvin, riskinä tavoitteisiin pääsemiseen kuitenkin todetaan henkilöstön saatavuuden haasteet tai muut viivästykset esimerkiksi tilojen suhteen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Kolmannella vuosineljänneksellä toimintaan ja talouden toteutumiseen liittyvät riskit ovat pääosin toteutuneet talousarvioon kuvatun mukaisesti, joskin talouteen liittyvät haasteet ovat olleet arvioitua vakavampia. Riskienhallinnan osalta tunnistetut ulkoiset uhkat ja haasteet, kuten rahoituksen niukkuus suhteessa palvelutarpeeseen tai lakisääteisten velvoitteiden noudattamiseen ovat toteutuneet. Henkilöstön ja osaamisresurssin arvioidut saatavuushaasteet ovat niin ikään toteutuneet arvioidulla tavalla. Osa talousarvioon ja tuottavuusohjelmaan kirjatuihin toiminnan uudistuksista ovat viivästyneet, jonka vuoksi tulojen ja menojen epäsuhtaan korjaantuminen on hidastunut. Sisäisen valvonnan keskeisten elementtien, kuten vaatimustenmukaisten käytäntöjen ja hallinnollisten menettelyjen osalta on edetty, joskin osin varsin hitaasti.

Toimialakohtaisesti tarkasteltuna kolmannen vuosineljänneksen osalta merkittäviä muutoksia suuntaan tai toiseen ei ole tapahtunut, pois lukien taloudellisen tilanteen heikentyminen entisestään.

Häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisen, ja turvallisuuden näkökulmasta hyvinvointialueiden yhteistoimintaan, sekä kokonaisjohtamiseen valmistellaan lainsäädännöllistä uudistusta. Kansallisesta, YTA –alueiden, sekä alueellisista rakenteista koostuvalle kokonaisuudelle säädetään laissa rakenne. Myös toimivaltaa määritellään kyseiseen rakenteeseen osana sote -järjestämislain uudistusta. Kolmannella vuosikolmanneksella ei

Aluehallitus	§ 268	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 58	12.11.2024

esiintynyt vakavia häiriö- tai poikkeustilanteita, joskin kouluampumisuhkatilanne aiheutti laajan valmiustason ylösnoston.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta hyvinvointialueen toimintaa koskien huomiota tulisi kiinnittää ulkoisten haasteiden hallinnan ohella organisaation omasta toiminnasta nouseviin riskeihin. Eri osa-alueiden hallinta, sekä niiden välinen yhteistoiminta vaatii vielä kehittämistä. Myös poisoppimista vanhoista toimintakulttuureista ja -tavoista toimia tulisi edistää nykyistä tehokkaammin.

Erillisenä liitteenä esitetään

- Toimialakohtaiset tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportit
- Aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteutuminen
- Raportti hankintasuunnitelman toteutumisesta

Toimivalta

Hallintosääntö § 74

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee tiedoksi neljännesvuosikatsauksen.

Asian kokoukäsittely:

Hyvinvointialuejohtaja teki kokouksessa seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee tiedoksi neljännesvuosikatsauksen. Lisäksi aluehallitus pitää tarpeellisena, että Keski-Suomen hyvinvointialueelle laaditaan vammaispalveluiden suunnitelma.

Päätös Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Tauko ajalla klo 14.46 - 15.00.

Jani Kokko poistui kokouksesta tauon aikana klo 14.50.

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 58
2249/02.00.02/2024

Päätösehdotus Aluevaltuusto merkitsee neljännesvuosikatsauksen tiedoksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus	§ 268	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 58	12.11.2024

Liitteet

- Liite 1 Keski-Suomen hyvinvointialueen syyskuun 9/2024 neljännesvuosikatsaus
- Liite 2 Konsernipalveluiden tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportti
- Liite 3 Pelastustoimen tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportti
- Liite 4 Sosiaali- ja terveystalouden tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportti
- Liite 5 Aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteumat
- Liite 6 Hankintasuunnitelma 2024 29.10.2024

Aluehallitus	§ 269	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 59	12.11.2024

Vuoden 2024 syksyn talousarviomuutokset

Aluehallitus 29.10.2024 § 269

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985

Selostus asiasta **Yleistä**

Hyvinvointialueella on tunnistettu muutostarpeita aluevaltuuston 5.12.2023 hyväksymään talousarvioon ja keväällä hyväksytyihin talousarviomuutoksiin (AV 14.5.2024, 13§) nähden.

Talousarvioon on tarpeen tehdä kahdenlaisia muutoksia. Muutoksia, jotka muuttavat talousarvion loppusummaa ja vaikuttavat tulostavoitteeseen sekä muutoksia, jotka ovat teknisiä ja koskevat käyttötalouden suunnitelman määrärahojen siirtoja eri toimialojen, vastuualueiden ja palvelualueiden välillä. Nämä siirrot muuttavat talousarviossa hyväksytyjä sitovuustasoja, mutta niillä ei ole vaikutusta koko hyvinvointialueen talousarvion loppusummaan tai tulostavoitteeseen. Teknisiä muutoksia tehdään esimerkiksi siitä syystä, että toimintojen sijoittuminen organisaatiossa on tarkentunut. Esitettävät tekniset muutokset on tarkemmin kuvattu esityslistan liitteessä.

Lisäksi esitetään muutoksia talousarvion investointiosaan. Investointiosan muutokset liittyvät jo aikaisemmin aluevaltuuston päätöksellä hyväksytyyn sairaskotisäätiön kiinteistön kauppaan (jonka investointimenojen kohdentuminen vuosille 2024–2026 on tarkentunut) ja ict-investointien tarkentumiseen. Lisäksi investointiosan muutoksena on tarpeen huomioida keskeneräisissä laite- ja kalustoinvestoinneissa olevan Ksshp:n aikaisen investointimenojen tarkentuminen. UnitDose annosjakelulaitteen osalta on käyty neuvotteluja laitetoimittajan kanssa laitteen lopullisen vastaanoton viivästymisestä. Neuvottelut laitetoimittajan kanssa on saatu päätökseen ja nyt käsiteltävää investointimenoa (laitetoimituksen 5. ja viimeinen erä) vastaava summa on saatu laitetoimittajalta vahingonkorvauksena vuonna 2021 tehdyn sopimuksen mukaisesti. Kyseisen laiteinvestoinnin viimeinen erä (400 000 euroa) käsitellään kuitenkin kirjanpidollisesti käyttömaisuuskirjauksena (kuten aiemmatkin erät) ja siten investointimenoa, vaikka reaalista rahaa netto-osuudesta ei makseta. Investointisuunnitelmaan esitettävät muutokset on kuvattu esityslistan liitteessä. Talousarviomuutoksena huomioidaan myös rahoitusosan muutokset, jotka aiheutuvat pääosin investointiosan muutoksesta.

Käyttösuunnitelman muutoksena esitetään hyvinvointialueiden vakiinnuttamisen ja kehittämisen valtionavustuksen kohdentamisen muutokset liitteen mukaisesti sekä teknisiä talousarviomuutoksia vastaavat käyttösuunnitelman muutokset.

Aluehallitus	§ 269	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 59	12.11.2024

Vuoden 2024 syyskuun neljännesvuosikatsauksen perusteella on nähtävissä myös sisällöllisiä muutostarpeita vuoden 2024 talousarvioon. Hyvinvointialueen neljännesvuosikatsaukseen sisältyvän tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2024 tulos on muodostumassa noin 125 M€ alijäämäiseksi. Alijäämä johtuu vuoden 2023 tapaan ennen kaikkea valtion rahoituksen vajeesta. Valtion rahoitus hyvinvointialueille on pienempi kuin niiden lakisääteisten palveluiden järjestämisen kustannukset.

Talousarvion loppusummaa ja tulostavoitetta muuttavat talousarvion muutostarpeet koskevat tilinpäätösennusteen mukaisia talousarviopoikkeamia.

Aluehallitukselle esitetään lisäksi, että se hyväksyy liitteenä olevan päivitetyn hankintasuunnitelman vuodelle 2024. Täydennyksenä hankintasuunnitelmaan esitetään viestintäpalveluiden mediaseurannan kokonaishankinta. Hankinnan tarkoituksena on saada palvelu tai sovellus tai palvelut tai sovellukset, jolla hyvinvointialueella voidaan toteuttaa mediaseurantaa, hoitaa tiedotteiden jakelu, hallita sosiaalisen median tilejä ja seurata some-sisältöjä. Seurantojen kautta nähdään, mitä mediassa ja somessa kirjoitetaan ja mikä on tärkeää tai jopa kriittistä hyvinvointialueelle. Tiedotteiden jakelua käytetään tiedotteiden jakelussa niin medialle kuin sidosryhmille. Somen hallintatyökalun voidaan tuottaa keskitetysti sisältöä eri some-kanaviin ja analysoida some-näkyvyyttä. Hankintasuunnitelma on hyväksytyn talousarvion ja investointisuunnitelman mukainen. Lisäksi hankintasuunnitelmassa on päivitetty vuodelle 2024 hyväksytyjen hankintojen vuosittaisia kokonaisarvonarvoja, siltä osin kuin arvio poikkeaa merkittävästi aiemmin tehdyistä arvioista.

Toimivalta

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosääntö § 76.

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se 1. hyväksyy syksyn 2024 talousarviomuutokset Aluehallitus 2. hyväksyy liitteessä esitetyt hyvinvointialueiden vakiinnuttamisen ja kehittämisen valtionavustuksen kohdentamisen muutokset käyttösuunnitelmaan 3. hyväksyy liitteessä esitettyjen talousarviomuutosten takia tehtävät käyttösuunnitelman muutokset sillä edellytyksellä, että aluevaltuusto hyväksyy esitetyt talousarviomuutokset 4. hyväksyy liitteessä esitetyn päivitetyn hankintasuunnitelman
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus	§ 269	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 59	12.11.2024

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 59
1230/02.00.00/2024

Päätösehdotus Aluevaltuusto päättää hyväksyä syksyn 2024 talousarviomuutokset.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet Liite 7 Vuoden 2024 syksyn talousarviomuutokset

Oheisaineisto Päivitetty hankintasuunnitelma

Tarkastuslautakunta	§ 75	31.10.2024
Aluevaltuusto	§ 60	12.11.2024

Tarkastuslautakunnan väliarviointi 1-6/2024

Tarkastuslautakunta 31.10.2024 § 75

Valmistelija	Arviointijohtaja Heli Tunturi-Kemppainen p. 040 4826 499
Selostus asiasta	<p>Tarkastuslautakunta laatii väliarvioinnin, jossa tarkastellaan Keski-Suomen hyvinvointialueen toimintaa ja taloutta arviointijaksolla 1–6/2024. Arvioinnin painopisteet ovat arviointisuunnitelman mukaisesti vankka tietopohja ja systemaattisen tiedon hyödyntäminen. Tarkastuslautakunta saa väliarviointiluonnoksen kokouskutsun yhteydessä. Väliarviointi tulee julkiseksi, kun se on valmis käyttötarkoitukseensa (laki 621/1999 §6.1 kohta 9). Väliarviointi tulee julkiseksi, kun se on viimeistelty julkaisua varten.</p>
Esittelijä	Arviointijohtaja Tunturi-Kemppainen Heli
Päätösehdotus	<p>Tarkastuslautakunta päättää</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hyväksyä Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin vuodelta 2024 2) antaa puheenjohtajalle ja arviointijohtajalle oikeuden tehdä kokouksessa sovitut muutokset ja stilistiset korjaukset väliarviointiin <p>Lisäksi tarkastuslautakunta esittää aluevaltuustolle, että valtuusto päättää</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) merkitä tiedokseen Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin vuodelta 2024 2) lähettää Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin aluehallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten ja 3) velvoittaa aluehallituksen tuomaan 31.1.2025 mennessä aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarviointikertomus antaa aihetta. <p>Asian kokouskäsittely: Asian käsittelyn aikana pidettiin kokoustauko klo 9.58-10.08 sekä klo 10.54-10.58. Leila Lindell poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 10.00. Juha Kaistinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 11.14.</p>
Päätös	<p>Päätösehdotus hyväksyttiin.</p> <p>Tuomo Silvast poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen klo 12.12.</p>

Tarkastuslautakunta	§ 75	31.10.2024
Aluevaltuusto	§ 60	12.11.2024

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 60
1500/00.03.00/2024

Päätösehdotus	<p>Aluevaltuusto päättää:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) merkitä tiedokseen Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin vuodelta 2024, 2) lähettää Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin aluehallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten ja 3) velvoittaa aluehallituksen tuomaan 31.1.2025 mennessä aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarviointikertomus antaa aihetta. <p><u>Asian kokoukäsittely:</u></p> <p>Valtuutettu Terhi Simonen-Jokinen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17.03.</p>
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet	Liite 8 Väliarviointi 2024

Vammaisneuvosto	§ 38	22.08.2024
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	§ 62	25.09.2024
Aluehallitus	§ 248	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 61	12.11.2024

Sosiaali- ja terveystalveluiden asiakkuuskertomus vuodelta 2023

Vammaisneuvosto 22.08.2024 § 38

Valmistelija Asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen, p. 040 064 7666

Selostus asiasta

Yleistä

Asiakkuuskertomus on laadittu asiakasnäkökulman sekä asiakas- ja potilastytyväisyyden edistämiseksi sosiaali- ja terveystalveluissa (sote). Kertomuksen tehtävänä on varmistaa asiakasnäkökulman ja ihmislähtöisyyden toteutuminen sote-palveluissa. Asiakkuuskertomus on osa sosiaali- ja terveystalveluiden tuotantosuunnitelmaa. Kokonaisuus muodostaa tiekartan asiakasnäkökulman ja asiakastytyväisyyden edistämiseksi. Palveluita tuotetaan siksi, että niillä on asiakkaille arvoa. Palveluprosessin tarkoituksena on tuottaa asiakkaille terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä.

Asiakasnäkökulman ja asiakastytyväisyyden toteutumisesta sote-palveluissa raportoidaan asiakkuuskertomuksessa. Asiakkuuskertomus kokoo asiakasnäkökulman, asiakastytyväisyyteen ja strategiassa määriteltyyn ihmislähtöisyyteen liittyvää tilannekuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2023 alussa. Kertomuksessa avataan, kuinka sosiaali- ja terveystalveluissa on onnistuttu palveluihin pääsyyssä, löadussa ja millaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty palveluiden kehittämiseksi asiakkaiden ja potilaiden parhaaksi. Asiakkuuskertomus lisää läpinäkyvyyttä ja antaa eväitä kehittämiseen.

Asiakastytyväisyyttä palveluihin tarkastellaan kertomuksessa vastuualueittain. Asiakkuuskertomuksen loppupuolella peilataan asiakkaiden ja potilaiden raportoimaa tietoa myös hyvinvointialueen strategiaan tavoitteisiin.

Sosiaali- ja terveystalveluiden asiakkuuskertomuksen on useista eri tietolähteistä koontunut sote-toimialan asiakaspalvelupäällikkö yhdessä sosiaali- ja terveystalveluiden johdon kanssa. Asiakkuuskertomus julkaistaa syksyisin kerran vuodessa.

Toimivalta

Hallintosääntö § 28
Toimintasääntö §2

Vammaisneuvosto	§ 38	22.08.2024
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	§ 62	25.09.2024
Aluehallitus	§ 248	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 61	12.11.2024

Esittelijä	Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina
Päätösehdotus	Vammaisneuvosto merkitsee asiakkuuskertomuksen esittelyn tiedoksi
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Asiaa kokouksessa oli esittelemässä Raija Harju-Kivinen.

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 25.09.2024 § 62

Valmistelija Asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen, p. 040 064 7666

Selostus asiasta

Yleistä

Sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkuuskertomusta esiteltiin elokuun aikana kaikissa Keski-Suomen hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimissä. Vaikuttamistoimielimet eivät esittäneet muutoksia asiakkuuskertomukseen.

Keskeiset nostot asiakkuuskertomuksesta voidaan tiivistää seuraavasti:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon lähi- tai digitaalisia palveluita käyttäneet ovat pääsääntöisesti olleet hyvin tyytyväisiä saamaansa hoitoon ja kohteluun. Hyvinvointialueen henkilöstö sai palautteissa paljon kiitosta ammatillisuudesta, lämminhenkisistä kohtaamisista ja ystävällisyydestä.
- Palveluihin pääsyssä asiakkaat ovat kokeneet haasteita kouluterveydenhuollossa, avoterveydenhuollon lääkärivastaanoitoilla, lastensuojelussa ja erikoissairaanhoidossa. Taustalla ovat olleet erityisesti henkilöstön rekrytointihaasteet.
- Huoli ikääntyneiden kotona pärjäämisestä nousi palautteissa esille. Huoleen vastattiin avaamalla huolipuhelin, senioreiden hyvinvointineuvolat ja tarjoamalla kotona asuville senioreille aiempaa enemmän päivätoimintaa ja tehostettua kuntoutusta. Kotihoidon asiakkuussuunnitelman mukaiset tunnit toteutuivat 84 %:ssa yksiköistämme täysin suunnitelman mukaisesti. Toteutumisaste oli koko Suomen paras.
- Keski-Suomessa hoitajan vastaanotoilla jatkuvuus (pääsy samalle työntekijälle) toteutuu hyvin, mikä lisää asiakkaiden kokemaa turvallisuutta. Lääkärivastaanottojen osalta vastaavasti jatkuvuus on hieman heikentynyt. Hyvinvointialueella on kehitetty moniammatillista tiimimallia, joka myös turvaa sen, että asiakkaan tilanne tunnetaan, vaikka joku tiimin jäsenistä vaihtuisi.

Vammaisneuvosto	§ 38	22.08.2024
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	§ 62	25.09.2024
Aluehallitus	§ 248	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 61	12.11.2024

Valmistelijan yhteenveto vaikuttamistoimielinten evästyksistä

Vaikuttamistoimielinten evästyksenä seuraavaan asiakkuuskertomukseen toivottiin mahdollisuuksien mukaan mm. lisää palautetietoa ruoka- ja kuljetuspalveluista. Vaikuttamistoimielimet nostivat esiin, että asiakkaat joutuvat jonottamaan palveluihin osin pitkiäkin aikoja. Tätä taustaa vasten esitettiin toive myös jonossa olevien palautteiden keräämisestä. Ikääntyneiden asumispalveluiden osalta toivottiin tietoa, onko asumisyksikön koolta vaikutusta asiakastyytyväisyyden kokemukseen (elämänsä päivittäin merkitykselliseksi kokeneiden osuus). Asiakuuskertomuksen julkaisusta toivottiin lisäksi suoraa tiedotusta myös järjestöille sen jälkeen, kun kertomus on ensin käsitelty toimielinten kokouksissa.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä	Järjestämispäällikkö Virtanen Jarna
Päätösehdotus	Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta merkitsee asian tiedoksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan evästys seuraavaan asiakkuuskertomukseen on:

- Asiakuuskertomukseen toivotaan enemmän palautetta lapsilta ja nuorilta. FIT-mittarin käyttöä halutaan laajentaa lasten, nuorten ja perheiden palveluissa, mukaan lukien lastensuojelu.
- Lautakunta korostaa erityisesti lastensuojelulaitoksissa asuvien lasten kokemusten kartoituksen tärkeyttä. Myös perhehoitajien ja sijaishoitajien näkemykset halutaan mukaan, samoin perhehoidossa olevien lasten ja nuorten palautteet.
- Lautakunta painottaa, että uuden asiakaspalautejärjestelmän tulee mahdollistaa palautteen kerääminen myös lapsilta ja nuorilta.
- Numeraalisten mittareiden lisääminen nähdään tärkeänä vertailtavuuden vuoksi. Esim. luottamuksen kehittymistä tulisi pystyä seuraamaan vuodesta toiseen. Luottamuksen kartoittamisessa palautetta tulisi kerätä laajasti asukkailta, ei vain asiakkailta.
- Mittareiden kehittäminen tulee tapahtua yhteistyössä lasten kanssa, ja

Vammaisneuvosto	§ 38	22.08.2024
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	§ 62	25.09.2024
Aluehallitus	§ 248	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 61	12.11.2024

niiden on huomioitava lasten ikätaso. Palveluiden kehittämässä tulee onnistumisten lisäksi analysoida myös epäonnistumisia.

Aluehallitus 08.10.2024 § 248

Valmistelija asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen, p. 040 064 7666 ja hallintopalvelupäällikkö Ella Kauppinen, p. 040 352 1966

Selostus asiasta Sosiaali- ja terveystieteiden asiakkuuskertomus vuodelta 2023 on käsitelty Keski-Suomen hyvinvointialueen toimielimissä seuraavasti:

- järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimiin sekä palveluntuottajien vaikuttamistoimiin 19.8.2024
- vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto 22.8.2024
- nuorisovaltuusto 24.8.2024
- työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.9.2024
- turvallisuuslautakunta sekä lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 25.9.2024

Toimielimet ovat merkinneet asiakkuuskertomuksen osaltaan tiedoksi. Toimielimiltä saatu evästys koski seuraavaa asiakkuuskertomusta ja evästykset on luettavissa edellä. Lisäksi työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta antoi evästyksenään seuraavaan asiakkuuskertomukseen liittyen seuraavaa:

Asiakkuuskertomuksen käsittely toivottiin jatkossa seminaariin, jotta keskustelulle jäisi enemmän aikaa. Toiveena oli myös, että alustavia tietoja saataisiin jo omista järjestelmistä keväällä ja lopullinen kertomus valmistuisi syksyksi, kun useat kansalliset aineistot ovat käytettävissä. Kertomuksen tiivistelmään ehdotettiin infograafien käyttöä. Lisäksi toivottiin paikkakuntakohtaista tietoa, vointimittareiden käyttöä sekä asiakas- ja potilaspalautetietoa hoidontarpeen arvioinneista.

Liitteenä olevaan asiakkuuskertomukseen ei ole tehty toimielinten käsittelyn perusteella muutoksia. Asian kokouskäsittely kaikissa toimielimissä on tämän pykälän oheisaineistona.

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus merkitsee asiakkuuskertomuksen vuodelta 2023 tiedoksi ja lähettää sen edelleen tiedoksi aluevaltuustolle.

Asian kokouskäsittely:

Vammaisneuvosto	§ 38	22.08.2024
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	§ 62	25.09.2024
Aluehallitus	§ 248	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 61	12.11.2024

Asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen esitteli asian kokouksessa klo 14.15-15.08.

Jani Kokko poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15.05.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 61
2010/00.01.01.01/2024

Päätösehdotus Aluevaltuusto merkitsee tiedoksi asiakaskertomuksen vuodelta 2023.

Asian kokouks käsittely:

Valtuutettu Mervi Hovikoski poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja varavaltuutettu Johanna Vertainen saapui kokoukseen hänen sijastaan klo 17.15.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 9 Sosiaali- ja terveystieteiden asiakkuuskertomus vuodelta 2023

Oheisaineisto

Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimien 19.8.2024 § 28
Palveluntuottajien vaikuttamistoimien 19.8.2024 § 29
Vammaisneuvosto 22.8.2024 § 38
Nuorisovaltuusto 24.8.2024 § 39
Vanhusneuvosto 22.8.2024 § 42
Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.9.2024 § 63
Turvallisuuslautakunta 25.9.2024 § 54

Aluehallitus	§ 255	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 62	12.11.2024

Aluevaltuuston kokoukset kevätkaudella 2025

Aluehallitus 08.10.2024 § 255

Valmistelija	hallintojohtaja Pasi Marjakangas p. 050 5648 980
Selostus asiasta	<p>Hallintopalveluissa on valmisteltu Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisten toimielinten kokousten ajankohtia ja asioita kevätkaudelle 2025. Aluevaltuuston ja -hallituksen kokousten ja seminaarien ajankohdat asioineen on koottu erillisenä aineistona olevaan kokouskalenteriin. Kokouskalenteri asioiden osalta täydentyy vuoden aikana, mutta jo nyt siihen on merkitty keskeisiä käsiteltäviä asioita.</p> <p>Aluevaltuuston kokoukset ja seminaarit ovat tiistaisin ja ne alkavat klo 16. Kokoukset ja seminaarit ovat Viitaniemen valtuustosalissa. Puheenjohtaja linjaa tarvittaessa sen, pidetäänkö kokouksia tai seminaareja myös etänä.</p>

Toimivalta

Hallintosääntö § 108

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	<p>Aluehallitus esittää, että aluevaltuusto hyväksyy kevätkauden 2025 kokous- ja seminaaripäivämääriksi seuraavat ajankohdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 28.1. klo 16 (työpaja) • 18.2. klo 16 (seminaari) • 18.3. klo 16 (kokous) • 6.5. klo 16 (kokous) • 10.6. klo 16 (kokous)
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 62
2322/00.02.00/2024

Päätösehdotus	<p>Aluevaltuusto hyväksyy kevätkauden 2025 kokousten ja seminaarien päivämääriksi seuraavat ajankohdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 28.1. klo 16 (työpaja) • 18.2. klo 16 (seminaari) • 18.3. klo 16 (kokous) • 6.5. klo 16 (kokous) • 10.6. klo 16 (kokous)
---------------	--

Aluehallitus	§ 255	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 62	12.11.2024

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheisaineisto
Kokouskalenteri alkuvuosi 2025

Aluehallitus	§ 274	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 63	12.11.2024

Aluevaltuuston jäsenen eronpyyntö

Aluehallitus 29.10.2024 § 274

Valmistelija hallintopalvelupäällikkö Ella Kauppinen p. 040 352 1966

Selostus asiasta Helena Koukkari on 23.10.2024 lähettämällään sähköpostilla pyytänyt eroa Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuutetun tehtävästä henkilökohtaisten syiden vuoksi.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 75 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Aluevaltuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle.

Hyvinvointialuelain 25 §:n mukaan valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen vaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi.

Vaalilain (714/1998) 143 m §:n mukaan aluevaalilautakunnan on valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä uusia varavaltuutettuja hyvinvointialuelain 25 §:n mukaisesti, jos varavaltuutettujen määrä jää valtuuston toimikauden aikana vajaaksi. Mikäli aluevaltuusto myöntää Koukkarille eron aluevaltuutetun luottamustoimesta, aluevaltuuston puheenjohtaja pyytää aluevaalilautakuntaa nimeämään vaaliliitolle Suomen Kansa Ensin-Kristallipuolue-Valta Kuuluu Kansalle 2. varavaltuutetun.

Hyvinvointialuelain 84 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan sen ajan, joksi hänet on valittu, ja sen jälkeenkin siihen saakka, kunnes toimeen on valittu toinen.

Toimivalta

Hyvinvointialuelaki (611/2021) 25 § ja 75 §
Vaalilaki (714/1998) 143 m §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se

1) myöntää Helena Koukkarille eron aluevaltuuston jäsenyydestä,

2) toteaa, että aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu Helena Koukkarin sijaan uudeksi aluevaltuutetuksi vaaliliiton järjestyksessä seuraavan henkilön jäljellä olevaksi toimikaudeksi,

3) toteaa, että aluevaltuuston puheenjohtaja pyytää aluevaalilautakuntaa

Aluehallitus	§ 274	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 63	12.11.2024

nimeämään vaaliliitolle Suomen Kansa Ensin-Kristallipuolue-Valta Kuuluu Kansalle 2. varavaltuutetun aluevaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 63
2519/00.00.01/2024

Päätösehdotus Aluevaltuusto:

- 1) myöntää Helena Koukkarille eron aluevaltuuston jäsenyydestä,
- 2) toteaa, että aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu Helena Koukkarin sijaan uudeksi aluevaltuutetuksi vaaliliiton järjestyksessä seuraavan henkilön jäljellä olevaksi toimikaudeksi,
- 3) toteaa, että aluevaltuuston puheenjohtaja pyytää aluevaalilautakuntaa nimeämään vaaliliitolle Suomen Kansa Ensin-Kristallipuolue-Valta Kuuluu Kansalle 2. varavaltuutetun aluevaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös Aluevaltuusto:

- 1) myönsi Helena Koukkarille eron aluevaltuuston jäsenyydestä,
- 2) totesi, että aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu Helena Koukkarin sijaan uudeksi aluevaltuutetuksi vaaliliiton järjestyksessä seuraavana olevan Markus Viitalan jäljellä olevaksi toimikaudeksi,
- 3) totesi, että aluevaltuuston puheenjohtaja pyytää aluevaalilautakuntaa nimeämään vaaliliitolle Suomen Kansa Ensin-Kristallipuolue-Valta Kuuluu Kansalle 2. varavaltuutetun aluevaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Liitteet

Liite 10 Eronpyyntö Helena Koukkari 23.10.2024

Aluehallitus	§ 257	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 64	12.11.2024

Aluevaltuuston varavaltuutetun eronpyyntö

Aluehallitus 08.10.2024 § 257

Valmistelija	hallintopalvelupäällikkö Ella Kauppinen p. 040 352 1966
Selostus asiasta	<p>Johanna Hurskainen on 5.9.2024 lähettämällään sähköpostilla pyytänyt eroa Keski-Suomen hyvinvointialueen varavaltuutetun tehtävästä 5.9.2024 lukien henkilökohtaisten syiden vuoksi.</p> <p>Hyvinvointialuelain (611/2021) 75 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Aluevaltuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle.</p> <p>Hyvinvointialuelain 25 §:n mukaan valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen vaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi.</p> <p>Vaalilain (714/1998) 143 m §:n mukaan aluevaalilautakunnan on valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä uusia varavaltuutettuja hyvinvointialuelain 25 §:n mukaisesti, jos varavaltuutettujen määrä jää valtuuston toimikauden aikana vajaaksi. Mikäli aluevaltuusto myöntää Hurskaiselle eron varavaltuutetun luottamustoimesta, aluevaltuuston puheenjohtaja pyytää aluevaalilautakuntaa nimeämään vaaliliitolle Suomen Kansa Ensin-Kristallipuolue-Valta Kuuluu Kansalle 2. varavaltuutetun.</p> <p>Hyvinvointialuelain 84 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan sen ajan, joksi hänet on valittu, ja sen jälkeenkin siihen saakka, kunnes toimeen on valittu toinen.</p> <p>Toimivalta</p> <p>Hyvinvointialuelaki (611/2021) 25 § ja 75 § Vaalilaki (714/1998) 143 m §</p>
Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	<p>Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) myöntää Johanna Hurskaiselle eron Keski-Suomen hyvinvointialueen varavaltuutetun tehtävästä ja 2) toteaa, että aluevaltuuston puheenjohtaja pyytää aluevaalilautakuntaa nimeämään vaaliliitolle Suomen Kansa Ensin-Kristallipuolue-Valta Kuuluu Kansalle 2. varavaltuutetun aluevaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus	§ 257	08.10.2024
Aluevaltuusto	§ 64	12.11.2024

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 64
2196/00.00.01/2024

Päätösehdotus

Aluevaltuusto

1) päättää myöntää Johanna Hurskaiselle eron Keski-Suomen hyvinvointialueen varavaltuutetun tehtävästä ja

2) toteaa, että aluevaltuuston puheenjohtaja pyytää aluevaalilautakuntaa nimeämään vaaliliitolle Suomen Kansa Ensin-Kristallipuolue-Valta Kuuluu Kansalle 2. varavaltuutetun aluevaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 11 Eronpyyntö Johanna Hurskainen 5.9.2024

Aluehallitus	§ 270	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 65	12.11.2024

Lähetekeskustelu hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä 2025

Aluehallitus 29.10.2024 § 270

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen, p. 040 185 9985

Selostus asiasta **Yleistä**

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarvion valmistelu on käynnissä. Aluehallitus antoi vuoden 2025 talousarvion valmistelun suunnitteluohjeet kokouksessaan 4.6.2024 ja talousarvion valmistelun tilannetta on käsitelty aluehallituksessa syyskuun aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 9.10.2024.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden alijäämän kasvu tulee taittumaan ja vuonna 2025 alijäämä tulee olemaan huomattavasti aiempia vuosia pienempi. Hyvinvointialue tekee merkittävän tulosparannuksen vuonna 2025 ja talouden tasapaino saavutetaan vuonna 2026.

Hyvinvointialueen taloudellinen toimintaympäristö on tiukentunut samalla kun asukkaiden palvelutarpeet kasvavat. Talousarvio on laadittu huomioiden nämä realiteetit, ja sen tavoitteena on turvata toimivat ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Keski-Suomessa.

Talouden ja toiminnan kokonaiskuva

Hyvinvointialueen talouteen ennustetaan merkittävää tulosparannusta vuodelle 2025 ja talouden tasapaino saavutetaan vuonna 2026. Vuoden 2025 talousarviosta esitetään 31,6 miljoonaa euroa alijäämäistä. Vuoden 2027 tulos on taloussuunnitelmassa ylijäämäinen ja hyvinvointialueen alijäämien kattaminen saadaan alkuun.

Vuodelle 2025 suunniteltu tulosparannus perustuu rahoitukseen tehtävään jälkikäteistarkistukseen (67 miljoonaa euroa) sekä vuodelle 2025 suunniteltuihin talouden sopeuttamistoimenpiteisiin (53 miljoonaa euroa).

Valtio on tehnyt vuoden 2024 aikana päätöksiä, joiden takia Keski-Suomen hyvinvointialueen rahoitus on supistunut. Julkisen talouden suunnitelman mukaisten tehtävämuutosten vuoksi hyvinvointialueen vuoden 2025 rahoitusta leikataan kevään kehysriihen päätösten mukaisesti lähes 20 miljoonaa euroa. Lisäksi syyskuussa julkaistujen, kuntien vuoden 2022 diagnoositietoihin perustuvien rahoituslaskelmien päivitysten myötä arvio hyvinvointialueen rahoituksesta väheni 6,6 miljoonaa euroa.

Talouden kääntäminen ensin tasapainoiseksi ja sen jälkeen ylijäämäiseksi tapahtuu suunnitelmakauden aikana, mutta siitä huolimatta kertyneitä alijäämiä ei ehditä kattamaan lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa

Aluehallitus	§ 270	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 65	12.11.2024

vuoden 2026 loppuun mennessä. Vastaava tilanne on valtaosalla hyvinvointialueista. Julkisen talouden suunnitelmassa on mukana hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämäkertymä, joka on -1,8 miljardia euroa.

Henkilöstömuutokset

Talousarvioesitys sisältää talouden sopeuttamistoimenpiteet, joilla tavoitellaan yhteensä 53 miljoonan euron vaikutuksia vuonna 2025. Sopeuttamistoimenpiteet on suunniteltu täydentämään jo tehtyjä ja tekeillä olevia toimenpiteitä. Toimenpiteet sisältävät toimintamallien muutoksia, henkilöstövähennyksiä sekä organisaation merkittävän virtaviivaistamisen organisaatiomuutosten myötä.

Organisaation virtaviivaistamista tehdään vähentämällä johtajien ja päällikköiden määrää ja karsimalla hallinnollisissa tehtävissä toimivien henkilöiden määrää. Talousarviossa suunniteltujen toimenpiteiden henkilöstövaikutuksia käsitellään parhaillaan neljänsissä yhteistoimintaneuvotteluissa. Vaikutukset kohdistuvat kaikille kolmelle toimialalle ja henkilöstövähennykset koskettavat yhteensä 247–252 henkilöä tai työtehtävää. Johtaja- ja päällikkötehtäviä vähenee 37 vuoden 2025 aikana, joista neljä konsernipalveluista, 30 sosiaali- ja terveyspalveluista ja kolme pelastuspalveluista. Kaiken kaikkiaan henkilöstön määrä vähenee seuraavasti: konsernipalveluissa 55–60 henkilöä ja liikkeenluovutuksen kautta 30 henkilöä, sosiaali- ja terveyspalveluissa 30 henkilöä ja liikkeenluovutuksen kautta 129 henkilöä sekä pelastuspalveluissa 3 henkilöä. Johtaja- ja päällikkötehtäviin tehdään merkittäviä supistuksia ja niukkenevat henkilöstöresurssit kohdennetaan asiakas- ja potilastyötä tekeviin.

Hyvinvointialueen palveluiden järjestäminen turvataan siten, että alueen asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut järjestään lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti.

Palveluverkon uudistaminen

Sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkon uudistamisen toimenpiteitä viedään eteenpäin vuoden 2025 aikana. Vuokramenoista ei vielä vuoden 2025 aikana pystytä merkittävästi säästämään, sillä useat sopimukset ovat voimassa 31.12.2025 asti. Jämsän Terveys Oy:n liikkeenluovutuksen vaikutukset näkyvät niin ikään taloudessa asteittain.

Vuonna 2025 tulorahoituksella ei pystytä kattamaan välttämättömiä investointimenoja ja tästä syystä on tarpeen käynnistää prosessi hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamiseksi. Hyvinvointialueen tarvitsema lisälainanottovaltuus vuodelle 2025 on 15 miljoonaa euroa.

Valtiovarainministeriö on nimennyt kuusi hyvinvointialuetta valtion kanssa käytäviin tukikeskusteluihin. Alueisiin kuuluvat Keski-Suomen, Lapin, Kanta-Hämeen, Satakunnan, Itä-Uusimaan ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueet.

Aluehallitus	§ 270	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 65	12.11.2024

Henkilöstö on Keski-Suomen hyvinvointialueen tärkein voimavara. Henkilöstön sitoutuminen tavoitteisiin ja esihenkilöiden vahva lähijohtaminen luovat pohjan hyvinvointialueen kestäväälle toiminnalle ja palveluille.

Asiakasmaksut

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan lainsäädäntöön ehdotetut muutokset ovat hyväksytyt 3.10. Terveyspalvelujen asiakasmaksuihin on esitetty sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuasetusta vastaavat korotukset 1.1.2025 alkaen. Asiakasmaksujen enimmäismääriä korotetaan perusterveydenhuollossa pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidossa pääsääntöisesti 45 prosentilla. Maksutulosten kertymään vaikuttavat myös muut tekijät kuten terveydenhuollon maksukatto ja palveluiden käyttö.

Toimialojen katsaukset vuodelle 2025

Konsernipalveluiden toimialalla talousarvio sisältää 8,5 miljoonan euron sopeutustoimenpiteet, joiden talousvaikutukset jakautuvat vuosille 2025–2026. Hallinnossa ja tukipalveluissa toteutetaan merkittävät henkilöstövähennykset irtisanomismenettelyin sekä henkilöstöpoistumaa hyödyntämällä. Toimialan johtamisjärjestelmään ja organisaatorakenteeseen tehdään muutoksia, joiden seurauksena lakkautetaan yksi palvelujohtaja ja kolme päällikkötehtävää. Sairaala Novan tekninen huolto ulkoistetaan ja hankitaan jatkossa ulkoiselta toimijalta siten, että nykyinen henkilöstö siirtyy uuden palvelutuottajan palvelukseen. Henkilöstöravintola Poukaman ja kahvila Solinan toimintaan ja tiloihin haetaan ulkopuolinen toimija. Vanhus- ja vammaispalveluiden asukasvuokrien yhtenäistäminen aloitetaan 1.4.2025 alkaen siirtymäsäännökset huomioiden. Tietojärjestelmiä arvioidaan vaikuttavuuden näkökulmasta. Hallinnon käytössä olevia tiloja tiivistetään entisestään. Hallinnon ja tukipalveluiden toimintatapojen määrätietoista kehittämistä jatketaan.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa talousarvioesitys sisältää noin 45,6 miljoonaa euroa sopeutustoimenpiteitä, joiden talousvaikutukset jakautuvat vuosille 2025–2026. Henkilöstömäärärahoja tullaan vähentämään pääasiassa sijaismäärärahoista. Henkilöstömitoitusmuutos toteutetaan ympärivuorokautisessa palveluasumisessa sekä omassa että ostetussa palvelutuotannossa. Vuokratyövoiman hankintaa sekä asiakaspalveluiden ostoja erikoissairaanhoidossa ja lastensuojelussa tullaan vähentämään. Palvelutuotannon hankintaa suunnitellaan toteutettavan ostopalveluna Keuruu-Multia alueen avosairaanhoidon vastaanottopalveluiden hankinnalla. Kotihoidon oma tuotanto muutetaan ostopalveluina tuotettavaksi kumppanuusmallilla. Henkilöstömäärää vähennetään erityisesti asiantuntija- ja johtotehtävissä. Vastuualueiden määrä vähenee neljästä kolmeen, palvelualueiden määrä vähenee seitsemästätoista kymmeneen. Johtamistehtävistä vähenee yhteensä 30 johtaja- ja päällikkötason tehtävää vuoden 2025 aikana. Muutoksien

Aluehallitus	§ 270	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 65	12.11.2024

henkilöstövaikutuksia on käsitelty kuluvan vuoden kevään ja syksyn yhteistoimintaneuvotteluissa.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa asiakasmaksuja nostetaan asiakasmaksuasetuksen mukaisesti sekä vuokratasoja tarkistetaan ja nostetaan. Toimialan palvelutuotantoa tullaan supistamaan ja toiminnan taukoja lisätään. Omaishoidontuen myöntämisperusteita kiristetään uusien tukien osalta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintaa uudistetaan edelleen siirtämällä painopistettä perustason palveluihin kehittämällä hoito- ja palveluketjuja, vaikuttavia työmenetelmiä ja digitaalisia palveluita. Hoitoon pääsyä nopeutetaan moniammatillisen tiimityön toimintamallien kehittämisellä. Hoidon jatkuvuutta tuetaan oman ammattilaisen nimeämällä sekä pilotoidaan omalääkäri- ja ammatinharjoittajamallia. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tilannekeskuksen toimintaa valmistellaan.

Pelastustoimen toimialalla talousarvioesitys sisältää noin 2 miljoonaa euroa sopeutustoimenpiteitä. Talousarvion valmistelussa lähtökohtina ovat lakisääteisten palveluiden suorituskyvyn turvaaminen, suunnitelmalliset palvelujen kehittämistoimenpiteet, realistinen ja ennustettava taloudenhallinta sekä päätetyt talouden sopeuttamistoimenpiteet talousarvioraamin mukaisesti. Uudistetulla pelastuslaitoksen organisaatiolla aloitetaan palvelutuotanto 1.1.2025 alkaen. Ensihoidon palvelutuotanto siirretään pelastuslaitoksen toiminnasta sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan Terveystuon palvelut -vastuualueen toiminnaksi 1.1.2025 alkaen. Palvelutasopäätöksen mukaisten kehittämistoimenpiteiden henkilöstökustannusvaikutuksia pienennetään suunnitelmallisella rekrytoinnilla sekä hankintoja ja investointeja karsimalla. Henkilöstön saatavuus on merkittävässä roolissa toimialan palvelutuotannon suorituskyvyn tulevaisuutta tarkasteltaessa.

Investointisuunnitelma vuosille 2025–2028 ja 2026–2029

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaa koskeva esitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalenterivuositain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle.

Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen

Aluehallitus	§ 270	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 65	12.11.2024

tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista.

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot. Saatuaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman, sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena eli yksittäisiä hankkeita ei käsitellä, hyväksytty tai hylätty.

Esitys Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2025–2028 ja 2026–2029 investointisuunnitelmaksi on liitteenä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistettu lainanottovaltuus vuodeksi 2025 on nolla euroa. Vuonna 2025 tulorahoituksella ei pystytä kattamaan investointimenoja ja tästä syystä on käynnistettävä prosessi hyvinvointialueen lainanottovaltuuden korottamiseksi.

Investointisuunnitelma tulee toimittaa ministeriöille joulukuun loppuun mennessä. Keväällä 2025 valtioneuvosto päättää lainanottovaltuudesta, jolloin hyvinvointialueilla on mahdollisuus täydentää toimittamaansa investointisuunnitelmaa vuoden 2024 tilinpäätöstietojen valmistuttua. Ministeriöt ilmoittavat hyvinvointialueille investointisuunnitelmien hyväksymisistä toukokuussa 2025. Hyvinvointialueiden on päätettävä talousarvionsa mukaan lukien investoinnit vuoden 2024 loppuun mennessä.

Hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistuksen ja laskutuksen perusteet, ostopalvelujen tuotteistuksen ja kauttalaskutuksen perusteet ja muiden palvelujen laskutuksen perusteet

Hallintosäännön 86 §:n mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista talousarvion yhteydessä. Toimialajohtaja päättää toimialallaan hoito- ja hoivapalvelujen, muiden palvelujen, töiden ja tuotteiden suoritehinnat aluevaltuuston hyväksymien yleisten perusteiden pohjalta. Hallintosäännön 22 §:n mukaan viranomaisen voi siirtää sille hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen. Muutoin maksujen perusteista ja euromääristä päättää tarkemmin aluehallitus.

Liitteessä 6 on esitetty hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistukseen, hoito- ja hoivapalvelujen laskutukseen, ostopalvelujen tuotteistukseen, ostopalvelujen kauttalaskutukseen ja muiden palvelujen laskutukseen liittyvät perusteet. Periaatteet ovat pääsääntöisesti vastaavat kuin vuonna 2024.

Aluehallitus	§ 270	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 65	12.11.2024

Talousarvioesityksen käsittely

Talousarvioesitystä on käsitelty toimielinten seminaareissa lokakuun alkupuolella ja toimielimet antavat lausuntonsa esitykseen lokakuun aikana.

Aluevaltuuston info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidettiin 22.10.2024 ja aluevaltuusto käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 12.11.2024.

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 26.-27.11.2024 ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 27.11.2024. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 10.12.2024.

Toimivalta

Hallintosääntö 72 § ja 86 §

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus merkitsee tiedoksi hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksen ja esittää aluevaltuustolle, että se käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 12.11.2024.

Asian kokouskäsittely:

Jani Kokko palasi kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15.45.

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
--------	-----------------------------

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 65
2123/02.00.00/2024

Päätösehdotus	Aluevaltuusto käy lähetekeskustelun vuoden 2025 talousarviosta.
---------------	---

Asian kokouskäsittely:

Hallintosihteeri Henna Karttunen poistui kokouksesta klo 17.28, varavaltuutettu Jari Colliander klo 17.37, varavaltuutettu Sinikka Kilpikoski klo 17.39, varavaltuutettu Ilse Weiho klo 17.46, valtuutettu Janne Luoma-aho klo 18.27, valtuutettu Aila Paloniemi klo 18.28, valtuutettu Pekka Neittaanmäki klo 18.37 ja valtuutettu Joonas Könntä klo 18.41 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Lakiasiaintoimittaja Johanna Aalto poistui kokouksesta klo 17.38 tämän pykälän käsittelyn aikana. Pöytäkirjanpitäjänä tästä pykälästä lähtien toimi hallintopalvelupäällikkö Ella Kauppinen.

Aluehallitus	§ 270	29.10.2024
Aluevaltuusto	§ 65	12.11.2024

Valtuutettu Sirkku Ingervo poistui kokouksesta klo 18.31 tämän pykälän käsittelyn aikana. Pöytäkirjantarkastajana tästä pykälästä lähtien toimi Kauko Isomäki.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 12 Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys vuosille 2025-2027
- Liite 13 Investointisuunnitelma vuosille 2025-2028
- Liite 14 Investointisuunnitelma vuosille 2026-2029
- Liite 15 Hankintasuunnitelma vuodelle 2025
- Liite 16 Hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistuksen ja laskutuksen perusteet sekä asiakaspalvelujen ostojen kauttalaskutuksen ja muiden palvelujen laskutuksen perusteet vuodelle 2025

Oheisaineisto

- Keskustan aluevaltuustoryhmän ryhmäpuheenvuoro / aluevaltuusto 12.11.2024 § 65
- SDP:n aluevaltuustoryhmän ryhmäpuheenvuoro / aluevaltuusto 12.11.2024 § 65
- Kokoomuksen aluevaltuustoryhmän ryhmäpuheenvuoro / aluevaltuusto 12.11.2024 § 65
- Perussuomalaisten aluevaltuustoryhmän ryhmäpuheenvuoro / aluevaltuusto 12.11.2024 § 65
- Vihreiden aluevaltuustoryhmän ryhmäpuheenvuoro / aluevaltuusto 12.11.2024 § 65
- Vasemmistoliiton aluevaltuustoryhmän ryhmäpuheenvuoro / aluevaltuusto 12.11.2024 § 65
- Kristillisdemokraattien aluevaltuustoryhmän ryhmäpuheenvuoro / aluevaltuusto 12.11.2024 § 65

Aluevaltuusto

§ 66

12.11.2024

Valtuutettujen aloitteet

Aluevaltuusto 12.11.2024 § 66
2668/00.05.01/2024

Hallintosäännön 142 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita hyvinvointialueen toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa.

Aloite annetaan puheenjohtajalle kirjallisesti tai sähköisesti.

Sähköisessä kokouksessa aloite lähetetään sähköisesti kokouksen puheenjohtajan ilmoittamalla tavalla.

Aloite on, sitä enempää käsittelemättä, lähetettävä aluehallituksen valmisteltavaksi.

Päätösehdotus

Tehdyt aloitteet lähetetään aluehallituksen valmisteltaviksi.

Asian kokouskäsittely:

Valtuutettu Jouni Vuori poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.58.

Päätös

Aluevaltuusto lähetti aluehallituksen valmisteltavaksi Keskustan valtuustoryhmän ja allekirjoittaneiden aloitteen: Selvitystyön selvittäminen käynnistäminen sairaala Novan päivystyksen lapsiystävällisyyden parantamiseksi.

Puheenjohtaja totesi lisäksi seuraavat ilmoitusasiat:

- Aluevaltuuston puheenjohtajisto on vastaanottanut valtuuston puolesta JHL 198:n keräämän adressin: Vetoamus henkilöstöruokalan säilyttämisen puolesta.
- Valtuutettu Linda Pippuri on eronnut Kokoomuksen valtuustoryhmästä ja liittynyt Keskustan valtuustoryhmään.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.00.

Liitteet

Liite 17 Valtuustoaloite 12.11.2024 / Selvitystyön käynnistäminen sairaala Novan päivystyksen lapsiystävällisyyden parantamiseksi

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 55, § 56, § 57, § 58, § 60, § 61, § 62, § 65, § 66

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan päätöksiä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 59, § 63, § 64

MUUTOKSENHAKUOHJEET

VALITUSOSOITUS

Päätöksiin haetaan muutosta aluevalituksella.

Valitusoikeus ja -perusteet

Aluevalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen.

Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä aluevalituksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Valituksen saa tehdä seuraavilla perusteilla:

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen ja -aika

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna

Virka-aika arkisin kello 8.00 - 16.15

Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao(a)oikeus.fi

Faksinumero 029 56 42269

Puhelinnumero 029 56 42210 (asiakaspalvelu)

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Aluevalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on pantu nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolle.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa

katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen muoto, sisältö ja liitteet

Valitus on tehtävä kirjallisesti.

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite (esim. sähköpostiosoite), johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituskirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valituskirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Linkki tuomioistuinmaksulakiin:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomioistuinmaksulaki#P5>

Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>